

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Επενδύουμε στον άνθρωπο!

Π1.4.3.α.1: Οδηγός Επιμορφωτή για την ΘΕ1

**Θεσμικό πλαίσιο – Διαδικασίες υλοποίησης
«Μεταλυκειακού έτους – Τάξης μαθητείας»**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση
και Δια Βίου Μάθηση

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (Ι.Ε.Π.)

Πράξη: “Επιμόρφωση εκπαιδευτικών/εκπαιδευτών
σε θέματα Μαθητείας” με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5008057
Υποέργο 1: “Υποστηρικτικές ενέργειες
για την υλοποίηση της Επιμόρφωσης”

Παραδοτέο Π1.4.3.α.1: Οδηγός Επιμορφωτή για την ΘΕ1
**Θεσμικό πλαίσιο – Διαδικασίες υλοποίησης «Μεταλυκειακού
έτους – Τάξης μαθητείας».**

Σοφία ΚΟΥΤΑΛΙΔΗ
Ευάγγελος ΜΑΥΡΙΚΑΚΗΣ
Ευάγγελος ΣΥΡΙΓΟΣ

1. Εισαγωγή

Αντικείμενο της Πράξης με τίτλο **“Επιμόρφωση εκπαιδευτικών/εκπαιδευτών σε θέματα Μαθητείας”** με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5008057 αποτελεί η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών/-τριών σε θέματα μαθητείας, με στόχο την ενίσχυση και αποτελεσματική υλοποίηση του θεσμού. Στο πλαίσιο της Πράξης προβλέπεται η πραγματοποίηση προγράμματος επιμόρφωσης δια ζώσης (σε όλες τις περιφέρειες της χώρας) και εξ αποστάσεως (σύγχρονη και ασύγχρονη), με την αξιοποίηση υφιστάμενης ηλεκτρονικής πλατφόρμας του ΙΕΠ, αναφορικά με τον θεσμό της μαθητείας σε σχέση με την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΕΕΚ).

2. Σκοπός, στόχοι, ομάδα στόχος

Σκοπός του προγράμματος επιμόρφωσης είναι η ενίσχυση και η υποστήριξη του ενεργού ρόλου των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών/-τριών (επιμορφούμενων) στο πλαίσιο υλοποίησης του θεσμού της μαθητείας, με την επικαιροποίηση – αναβάθμιση των γνώσεών τους σε θέματα σχετικά με τον θεσμό της μαθητείας.

Στόχοι του προγράμματος επιμόρφωσης είναι οι επιμορφούμενοι και οι επιμορφούμενες να εμπλουτίσουν και να επικαιροποιήσουν τις γνώσεις τους πάνω σε θέματα που σχετίζονται με:

- το περιεχόμενο του θεσμικού πλαισίου και τις διαδικασίες υλοποίησης του «Μεταλυκειακού έτους – Τάξης μαθητείας»
- τα προγράμματα σπουδών του «Μεταλυκειακού έτους – Τάξης μαθητείας»
- τις βασικές αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων
- τις σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση
- τα θέματα ασφάλειας και υγείας της εργασίας, συμβουλευτικής, επαγγελματικού προσανατολισμού και επιχειρηματικότητας.

Χαρακτηριστικά ομάδας – στόχου επιμορφούμενων: Οι επιμορφούμενοι και οι επιμορφούμενες είναι μόνιμοι/-ες εκπαιδευτικοί τεχνικών ειδικοτήτων Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης αλλά και αναπληρωτές/-τριες, καθώς και εκπαιδευτές και εκπαιδευτρίες των ΔΙΕΚ που στην πλειονότητά τους διαθέτουν σημαντική εκπαιδευτική-διδασκαλική εμπειρία στα ΕΠΑ.Λ./Ι.Ε.Κ.

3. Δομή, Διάρκεια, Χρονοδιάγραμμα

Το επιμορφωτικό πρόγραμμα αποτελείται από τις παρακάτω έξι (06) Θεματικές Ενότητες οι οποίες χρονικά κατανέμονται ως εξής:

ΘΕ1: «Θεσμικό πλαίσιο - διαδικασίες υλοποίησης «Μεταλυκειακού έτους - Τάξης Μαθητείας», 6 ώρες (Δια ζώσης)

ΘΕ2: «Προγράμματα Σπουδών Μαθητείας», 6 ώρες (Εξ αποστάσεως)

ΘΕ3: «Υγεία και Ασφάλεια εργασίας», 6 ώρες (Εξ αποστάσεως)

ΘΕ4α: «Βασικές αρχές για την εκπαίδευση ενηλίκων» 3 ώρες (Δια ζώσης)

ΘΕ4β: Σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση», 3 ώρες (Δια ζώσης)

ΘΕ5: «Συμβουλευτική και Επαγγελματικός προσανατολισμός και πληροφόρηση», 6 ώρες (Δια ζώσης)

ΘΕ6: «Επιχειρηματικότητα» 6 ώρες (Εξ αποστάσεως)

Η Α΄ φάση της επιμόρφωσης θα υλοποιηθεί κατά το σχολικό έτος 2017-2018 και συγκεκριμένα κατά τους μήνες Μάιο – Ιούνιο 2018, ενώ η Β΄ φάση θα υλοποιηθεί κατά το σχολικό έτος 2018-2019 και συγκεκριμένα από το Σεπτέμβριο του 2018 και εξής.

4. Περιεχόμενο της επιμόρφωσης

Το εκπαιδευτικό υλικό που έχει αναπτυχθεί για την ενότητα ΘΕ1: Θεσμικό πλαίσιο - διαδικασίες υλοποίησης «Μεταλυκειακού έτους - Τάξη Μαθητείας» (διάρκειας 6 ωρών, δια ζώσης), περιλαμβάνει τα παρακάτω παραδοτέα:

I. Εκπαιδευτικό υλικό μορφής κειμένου (ΕΥ1)

II. Επιμορφωτικό υλικό μορφής παρουσιάσεων διαφανειών (ΕΥ2)

III. Επιμορφωτικό υλικό άλλων ψηφιακών μορφών (ΕΥ3) (είναι δυνατόν να αναπτυχθεί προαιρετικά και να αξιοποιηθεί από τους επιμορφωτές και τις επιμορφώτριες της θεματικής ενότητας)

- Το **ΕΥ1** καλύπτει τον σκοπό και τους στόχους του προγράμματος της επιμόρφωσης για την συγκεκριμένη θεματική ενότητα και αποτελεί τον κύριο οδηγό μελέτης των επιμορφούμενων.
- Το **ΕΥ2** βρίσκεται σε αντιστοιχία με το ΕΥ1 συνοψίζοντας ή αναλύοντας όπου απαιτείται, τα σημαντικότερα σημεία του.
- Το **ΕΥ3** περιλαμβάνει προαιρετικές δραστηριότητες οι οποίες δύναται να αξιοποιηθούν κατά τη διάρκεια των επιμορφωτικών ωρών που θα πραγματοποιηθούν δια ζώσης, όσο και μετά το πέρας τους για περαιτέρω εμβάθυνση στο γνωστικό αντικείμενο.

Το περιεχόμενο του ΕΥ1 –και κατ' επέκταση το ΕΥ2- αναπτύσσεται με βάση τους παρακάτω άξονες:

1. Γενικό Πλαίσιο (1^ο Κεφάλαιο).

Στο 1ο Κεφάλαιο:

- παρουσιάζονται οι βασικοί στόχοι και οι επιδιώξεις του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου για την αναβάθμιση της ΕΕΚ
- παρατίθεται ο ορισμός του θεσμού της μαθητείας,
- περιγράφεται αδρομερώς ο διττός ρόλος (επαγγελματικός και κοινωνικός) της ΕΕΚ και η προτεραιότητα που δίνεται στον θεσμό της μαθητείας
- αναφέρονται οι φορείς παροχής τυπικής και μη τυπικής ΕΕΚ καθώς και η πορεία και εξέλιξη του θεσμού της μαθητείας και
- τέλος, παρουσιάζεται η δομή του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και η αντιστοίχιση των τίτλων της ΕΕΚ με τα αντίστοιχα επίπεδα προσόντων.

Στόχος του 1^{ου} Κεφαλαίου είναι οι επιμορφούμενοι και οι επιμορφούμενες, μετά την ολοκλήρωση του, να είναι σε θέση να παρουσιάζουν τους βασικούς στόχους και επιδιώξεις του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου για την αναβάθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΚ), να επισημαίνουν τον διττό ρόλο της ΕΕΚ, να αναλύουν τα βασικά χαρακτηριστικά του θεσμού της μαθητείας, να διακρίνουν τους φορείς παροχής τυπικής και μη τυπικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, να ερμηνεύουν τη δομή του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και να αντιστοιχούν τους τίτλους της ΕΕΚ με τα αντίστοιχα επίπεδα προσόντων.

2. Διακυβέρνηση του συστήματος – ρόλοι αρμοδιότητες (2^ο Κεφάλαιο).

Στο 2^ο Κεφάλαιο παρουσιάζεται το σύστημα διακυβέρνησης της μαθητείας σε εθνικό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό:

- περιγράφονται οι αρμοδιότητες και οι ρόλοι όλων των αρμοδίων οργάνων όπως για παράδειγμα του Εθνικού Συντονιστικού Οργάνου για τον Σχεδιασμό και την Υλοποίηση Προγραμμάτων Μαθητείας, της Εθνικής Επιτροπής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και της Τεχνικής επιτροπής Ε.Ε.Κ.
- αναλύονται οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες των συναρμόδιων Υπουργείων Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, του ΟΑΕΔ, καθώς και των Κοινωνικών Εταίρων, της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων, της ΕΝΠΕ (Ένωση Περιφερειών), της ΚΕΔΕ (Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος) που συμμετέχουν στο Εθνικό Συντονιστικό Όργανο.

Στόχος του 2^{ου} Κεφαλαίου είναι οι επιμορφούμενοι και οι επιμορφούμενες, μετά την ολοκλήρωση του, να είναι σε θέση να περιγράφουν τον ρόλο του Εθνικού Συντονιστικού Οργάνου για τον Σχεδιασμό και την Υλοποίηση Προγραμμάτων Μαθητείας και να διακρίνουν τις αρμοδιότητες των συναρμόδιων Υπουργείων και των φορέων που συμμετέχουν στη σύσταση Εθνικού Συντονιστικού Οργάνου για τον Σχεδιασμό και την Υλοποίηση Προγραμμάτων Μαθητείας

3. Εμπλεκόμενοι φορείς στην υλοποίηση προγραμμάτων μαθητείας ΕΠΑ.Λ./Ε.Κ./ΙΕΚ – Αρμοδιότητες (3^ο Κεφάλαιο).

Στο 3^ο κεφάλαιο παρατίθενται οι αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων στην υλοποίηση της μαθητείας των ΕΠΑΛ/ΕΚ/ΙΕΚ ανά επίπεδο Διοίκησης (εθνικό, περιφερειακό, τοπικό).

Ως προς τα ΕΠΑΛ/ΕΚ αναλύονται:

- σε εθνικό επίπεδο, οι αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, της Διεύθυνσης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Τομέα Παιδείας του ΥΠΠΕΘ
- σε περιφερειακό επίπεδο, οι αρμοδιότητες των Περιφερειακών Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- σε επίπεδο νομού, των Διευθύνσεων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της χώρας και
- σε τοπικό επίπεδο διοίκησης, παρουσιάζονται οι αρμοδιότητες των Διευθυντών/Διευθυντριών των ΕΠΑΛ που σε συνεργασία με τους Διευθυντές και τις Διευθύντριες των ΕΚ υλοποιούν «Μεταλυκειακό Έτος - Τάξης Μαθητείας», των εκπαιδευτικών που διδάσκουν το εργαστηριακό μάθημα ειδικότητας και ασκούν εποπτεία στον εργασιακό χώρο, των μαθητευομένων στο πλαίσιο του «Μεταλυκειακού έτους-Τάξη Μαθητείας» καθώς και των εργοδοτών που απασχολούν τους μαθητευόμενους/-ες του «Μεταλυκειακού Έτους - Τάξης Μαθητείας».

Ως προς τα ΙΕΚ αναλύονται:

- σε εθνικό επίπεδο, οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Δια Βίου Μάθησης του ΥΠΠΕΘ και της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Τομέα Παιδείας του ΥΠΠΕΘ.
- σε τοπικό επίπεδο διοίκησης οι αρμοδιότητες των Διευθυντών και των Διευθυντριών των ΙΕΚ που υλοποιούν το «Πρόγραμμα Μαθητείας ΙΕΚ», των υπεύθυνων εκπαιδευτών/-τριών του ΙΕΚ ο οποίοι είναι αρμόδιοι/-ες για την παρακολούθηση και τον έλεγχο του προγράμματος μάθησης στον χώρο εργασίας και τέλος των μαθητευομένων του «Προγράμματος Μαθητείας ΙΕΚ», και των εργοδοτών που απασχολούν μαθητευόμενους/-ες του «Προγράμματος Μαθητείας ΙΕΚ».

Στόχος του 3^{ου} Κεφαλαίου είναι οι επιμορφούμενοι και οι επιμορφούμενες μετά την ολοκλήρωση του κεφαλαίου να είναι σε θέση να παρουσιάζουν τον ρόλο των υπηρεσιών και των φυσικών προσώπων που εμπλέκονται στη μαθητεία ανά επίπεδο Διοίκησης (εθνικό, περιφερειακό, τοπικό), να διακρίνουν τις αρμοδιότητες των υπηρεσιών και φυσικών προσώπων που εμπλέκονται στη μαθητεία ανά επίπεδο Διοίκησης και να περιγράφουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εμπλεκόμενων στη μαθητεία των ΕΠΑΛ/ΕΚ/ΙΕΚ.

4. Διαδικασίες υλοποίησης «Μεταλυκειακού έτους – Τάξης μαθητείας»/«Προγράμματος μαθητείας Ι.Ε.Κ.» (4^ο Κεφάλαιο).

Στο 4^ο κεφάλαιο παρατίθενται οι διαδικασίες υλοποίησης του «Μεταλυκειακού έτους-Τάξης μαθητείας», του ΕΠΑ.Λ./ΙΕΚ, όπως αυτές έχουν ρυθμιστεί από τις σχετικές διατάξεις (Νόμους, Υπουργικές Αποφάσεις, Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις) και έχουν εξειδικευτεί από τις σχετικές εγκυκλίους των αρμόδιων Υπηρεσιών και φορέων. Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται μεταξύ άλλων:

- οι διαδικασίες εγγραφής των μαθητευόμενων,
- οι σχετικές διατάξεις για την ρύθμιση των ζητημάτων δημιουργίας τμημάτων μαθητείας
- οι διατάξεις οι οποίες αφορούν τους/τις εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές και τις εκπαιδευτριες, τη σύμβαση της μαθητείας, την αναπλήρωση των ωρών σε περίπτωση απουσιών.

Στόχος του 4^{ου} κεφαλαίου είναι οι επιμορφούμενοι και οι επιμορφούμενες μετά την ολοκλήρωση του κεφαλαίου να είναι σε θέση να περιγράψουν τις διαδικασίες υλοποίησης του «Μεταλυκειακού έτους-Τάξης μαθητείας», να διακρίνουν τις προϋποθέσεις εγγραφών, δημιουργίας τμημάτων, συμμετοχής ως εργοδότες στο πρόγραμμα μαθητείας και να προσδιορίζουν τις ενέργειες που απαιτούνται για την αναπλήρωση των ωρών της μαθητείας, για την υπογραφή των συμβάσεων και γενικότερα για τη διαχείριση όλων των σχετικών με τη μαθητεία θεμάτων.

5. Μέθοδοι διδασκαλίας, σχέδια διδασκαλίας, εκπαιδευτικά σενάρια κ.α.

Τεχνολογικά Μέσα

Το σύνολο του αναπτυχθέντος εκπαιδευτικού υλικού (ΕΥ1, ΕΥ2, και ΕΥ3) θα είναι διαθέσιμο στους επιμορφούμενους και στις επιμορφούμενες αμέσως πριν την έναρξη της επιμόρφωσης μέσω ανάρτησης στην πλατφόρμα Moodle. Περαιτέρω, δύναται οι επιμορφωτές και οι επιμορφώτριες, εφ' όσον το κρίνουν σκόπιμο, να αναρτήσουν στην πλατφόρμα Moodle οποιασδήποτε μορφής πρόσθετο συμπληρωματικό υλικό της επιμόρφωσης, αρκεί αυτό να εναρμονίζεται με τους γενικούς σκοπούς και στόχους της επιμόρφωσης καθώς και με τις προδιαγραφές ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού όπως αυτές προσδιορίζονται στη με αριθμ. Πρωτ. 2418/13-03-2018 απόφαση του Δ.Σ. του ΙΕΠ (Πρ. 11/08-03-2018, ΑΔΑ: ΨΤ300ΞΛΔ-4Η8).

Τρόποι αξιοποίησης του εκπαιδευτικού υλικού

Η διεξαγωγή της επιμόρφωσης στην ΘΕ1: «Θεσμικό πλαίσιο - διαδικασίες υλοποίησης «Μεταλυκειακού έτους - Τάξη Μαθητείας», (διάρκειας 6 διδακτικών ωρών) θα πραγματοποιηθεί με βάση το επιμορφωτικό υλικό σε μορφή παρουσιάσεων διαφανειών ΕΥ2, ενώ το ΕΥ1 δύναται να χρησιμοποιηθεί υποστηρικτικά από τον/την επιμορφωτή/τρια

κατά την διάρκεια του επιμορφωτικού προγράμματος. Επισημαίνεται ότι η παρουσίαση των διαφανειών (ΕΥ2) αποτελεί υποστηρικτικό υλικό της εισήγησης του/της επιμορφωτή/τριας και ως εκ τούτου δεν χαρακτηρίζεται από μεγάλο βαθμό λεπτομέρειας και εξειδίκευσης. Η πλήρης περιγραφή και επεξήγηση των επιμέρους θεμάτων πραγματοποιείται στην προφορική παρουσίαση και διαμορφώνεται ανάλογα με τις ανάγκες των εκάστοτε επιμορφούμενων προκειμένου να προσαρμόζεται εγγύτερα σε αυτές.

Οι προαιρετικές δραστηριότητες που προβλέπονται στο ΕΥ3 δύναται να αξιοποιηθούν κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης προκειμένου να στηρίξουν περαιτέρω τη διαδικασία επιμόρφωσης. Ενδεικτικά δύναται να πραγματοποιηθούν κατά την κρίση των επιμορφωτών/-τριών πρόσθετες δραστηριότητες όπως π.χ. δραστηριότητες με αρχεία που έχουν δημιουργηθεί με Web2.0 εφαρμογές, δραστηριότητες που εμπλέκουν μαθησιακά αντικείμενα κ.ο.κ. αρκεί αυτές να εναρμονίζονται με τους γενικούς σκοπούς και στόχους της επιμόρφωσης καθώς και με τις προδιαγραφές ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού όπως αυτές προσδιορίζονται στη με αριθμ. Πρωτ. 2418/13-03-2018 απόφαση του Δ.Σ. του ΙΕΠ (Πρ. 11/08-03-2018, ΑΔΑ: ΨΤ300ΞΛΔ-4Η8).

Κατά την παρουσίαση του κάθε κεφαλαίου κρίνεται σκόπιμο ο επιμορφωτής/η επιμορφώτρια να εισάγει τους εκπαιδευόμενους και τις εκπαιδευόμενες στο υπό μελέτη θέμα και θα τους παρακινεί να εμπλακούν με το υλικό παρουσιάζοντας συνοπτικά τα κύρια σημεία του κεφαλαίου καθώς και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα.

Χρονική κατανομή στα Κεφάλαια του Εκπαιδευτικού Υλικού

Η κατανομή του συνολικού χρόνου (6 ώρες) της επιμόρφωσης για την ενότητα ΘΕ1 στα τέσσερα (4) Κεφάλαια προτείνεται να είναι ως εξής:

Κεφάλαια Εκπαιδευτικού Υλικού	Προτεινόμενες ώρες
1^ο Κεφάλαιο «Γενικό Πλαίσιο»	1 ώρα
2^ο Κεφάλαιο «Διακυβέρνηση του συστήματος – ρόλοι αρμοδιότητες»	1 ώρα
3^ο Κεφάλαιο «Εμπλεκόμενοι φορείς στην υλοποίηση προγραμμάτων μαθητείας ΕΠΑ.Λ./Ε.Κ./ΙΕΚ – Αρμοδιότητες»	2 ώρες
4^ο Κεφάλαιο Διαδικασίες υλοποίησης «Μεταλλυκειακού έτους – Τάξης μαθητείας»/»Προγράμματος μαθητείας Ι.Ε.Κ.»	2 ώρες

Διδακτικές Μέθοδοι

Οι διδακτικές μέθοδοι που θα επιλεγούν από τον/την επιμορφωτή/τρια μπορεί να ποικίλουν ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες διεξαγωγής της επιμόρφωσης (όπως π.χ. τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ομάδας των επιμορφούμενων) και σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να:

- Συνάδουν με τον σκοπό και τους στόχους της επιμόρφωσης
- Εναρμονίζονται με τις αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων
- Να συσχετίζουν τη θεωρία με την πράξη και να αξιοποιούν τις εμπειρίες των επιμορφούμενων ως εκπαιδευτικών της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και εκπαιδευτές των Ι.Ε.Κ.

Ενδεικτικές μέθοδοι διδασκαλίας – επιμορφωτικές τεχνικές που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για την επιμόρφωση είναι: η εισήγηση, η συζήτηση, οι μελέτες περιπτώσεων, η εργασία κατά ομάδες, η εκτέλεση εργασιών, ο καταγισμός ιδεών κλπ.

Τρόπος αξιοποίησης Ερωτήσεων Ανατροφοδότησης

Το σύνολο ή μέρος των ερωτήσεων ανατροφοδότησης που παρατίθενται στο τέλος κάθε κεφαλαίου, δύναται να συζητηθούν προφορικά ή να απαντηθούν γραπτά κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης από τους επιμορφούμενους και τις επιμορφούμενες. Στην περίπτωση που ο χρόνος δεν επαρκεί, δίνεται η δυνατότητα να απαντηθούν αυτόνομα από τους/τις επιμορφούμενους/ες μετά το πέρας της επιμορφωτικής συνεδρίας, και σε χρόνο που οι ίδιοι/ίδιες επιλέγουν, δεδομένου ότι οι ορθές απαντήσεις στις ερωτήσεις ανατροφοδότησης παρατίθενται στο Παράρτημα του ΕΥ1. Σε κάθε περίπτωση προτείνεται, να αξιοποιούνται όσο το δυνατόν περισσότερες ερωτήσεις ανατροφοδότησης προκειμένου οι επιμορφούμενοι και οι επιμορφούμενες να εμπεδώσουν τις θεωρητικές έννοιες και τους όρους που πραγματεύονται τα επιμέρους κεφάλαια.